

Vahakeltasiipi

Vaxgul lavspinnare

Eilema cereolum

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Vahakeltasiipi on siilikkäiden heimoon kuuluva perhonen, joka on kooltaan 25,5–31,5 mm. Koiras on naarasta suurempi. Vahakeltasiiven etusiivet ovat keltaiset, ja ne tummuvat etureunaa kohti. Etusiipien etureuna on melkein suora. Takasiivet ovat kokonaan vaaleankeltaiset. Naaraan siivet ovat kapeammat kuin koiraan. Vahakeltasiiven pää on oranssinkeltainen. Koiraan tuntosarvet ovat lyhytriipiset ja naaraan rihmamaiset. Suomessa esiintyy useita hyvin samankaltaisia lajeja, etenkin kultakeltasiipi (*Eilema sororculum*), muistuttaa hyvin paljon vahakeltasiipeä. Lajit ovat kuitenkin erotettavissa toisistaan kultakeltasiiven etusiiven pyöreähkön etureunan perusteella.

Elinympäristö ja levinneisyys

Vahakeltasiipi elää etenkin kosteikoissa ja soilla. Parhaita elinpaikkoja ovat rämeiden reunamien puoliavoimet pensaikot, joiden aluskasvillisuus on voimakkaasti saroittunutta. Vahakeltasiipi on hämärä- ja yöaktiivinen laji, joka lentää heinäkuussa, myöhäisenä vuonna usein elokuun puolelle. Naaraat lentävät hyvin vähän, mahdollisesti eivät ollenkaan. Vahakeltasiipeä esiintyy Suomessa Kymenlaaksossa, Etelä-Savossa ja Pohjanmaalla. Hajahavaintoja on myös lounais-saaristosta. Laji on elinympäristönsä suhteen ilmeisen vaativa ja esiintyy vain tietyillä harvoilla soilla.

Nykytila ja uhkatekijät

Vahakeltasiipi on taantunut voimakkaasti, luultavasti soiden kuivatuksen seurauksena. 1960 –luvulta lähtien lajin kannat ovat vähentyneet tai kadonneet monin paikoin Etelä- ja Keski-Suomesta. Ojitukset ja niiden elinympäristöjä heikentänyt vaikutus uhkaavat lajia edelleen. Vahakeltasiivellä myös esiintyy voimakkaita kannanvaihteluita, mikä lisää riskiä populaation häviämiseen joltain paikalta satunnaistekijöiden takia kannan ollessa pieni.

Hoitosuositukset

Uhanalaisen ja erityisesti suojeltavan vahakeltasiiven esiintymispaikka jätetään vesitalouteen kuivattavasti vaikuttavien toimien, kuten kunnostus- tai täydennysojitusten ulkopuolelle. Lajin esiintymispaikan vesitaloutta voidaan tarvittaessa parantaa tukkimalla olemassa olevia ojia. Laji on elinympäristönsä suhteen ilmeisen vaativa eikä sen elinympäristövaatimuksia tunneta kunnolla, joten turvallisinta olisi välttää kaikenlaisia muutoksia lajin nykyisillä harvoilla esiintymispaikoilla.

Lähteet

Somerma Päivö 1997: Suomen uhanalaiset perhoset. Suomen ympäristökeskus.

Kuva: Petteri Heittola, CC-4.0, laji.fi